

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 9. joulukuuta 2021
(OR. en)

14808/21

ENFOPOL 501
IXIM 286
JAI 1388

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	9. joulukuuta 2021
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	13996/21 + COR 1
Asia:	Neuvoston päätelmät rajatylittävän poliisiyhteistyön tehostamisesta kadonneiden henkilöiden alalla – <i>Neuvoston päätelmät (9. joulukuuta 2021)</i>

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston (oikeus- ja sisäasiat) 3837. istunnossaan 9. joulukuuta 2021 hyväksymät neuvoston päätelmät rajatylittävän poliisiyhteistyön tehostamisesta kadonneiden henkilöiden alalla.

Neuvoston päätelmät rajatylittävän poliisiyhteistyön tehostamisesta kadonneiden henkilöiden alalla

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

1. TOTEAA, että yksi Euroopan unionin keskeisistä tavoitteista on taata korkea turvallisuustaso kaikille kansalaisilleen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella edistämällä poliisiyhteistyön vahvistamista **Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen V osaston mukaisesti**;
2. OTTAA HUOMIOON uudistetun sisäisen turvallisuuden strategian (2015–2020)¹ ja sen saavutukset, ja PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE komission tiedonannon **EU:n turvallisuusunionistrategiasta**², jossa esitetään erityistoimia, joilla katetaan täysin strategiset prioriteetit niin digitaalisessa ja fyysisessä maailmassa kuin sisäisen ja ulkoisen ulottuvuuden osalta kaudella 2021–2025;
3. KOROSTAA, että **neuvoston päätelmillä sisäisestä turvallisuudesta ja Euroopan poliisikumppanuudesta**³ pyritään vahvistamaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toimintaa ja luomaan tehokas eurooppalainen kumppanuus sisäisen turvallisuuden alalla. On parannettava jatkuvasti tiedonhallintaa ja optimoitava nykyisten tiedonvaihtovälineiden ja sopimusten käyttö ja saavutettava sisäistä turvallisuutta koskevan tehokkaan eurooppalaisen kumppanuuden (2020–2025) tietyt välitavoitteet
 - soveltamalla johdonmukaisesti EU:n tason rikoskuulutusten välineitä, esimerkiksi Schengenin tietojärjestelmän kuulutuksia henkilöistä tai esineistä, yleisenä käytäntönä,
 - varmistamalla, että nykyiset puitteet tietojen vaihtamiseksi (kuten Prüm-puitteet⁴) saatetaan myös ajan tasalle, jotta EU:n tietojärjestelmäarkkitehtuuri noudattaa vieläkin paremmin saatavuusperiaatetta;

¹ 15670/14.

² 10010/20.

³ 13083/20.

⁴ Neuvoston päätös 2008/615/YOS ja neuvoston päätös 2008/616/YOS.

4. PALAUTTAA MIELEEN keskustelut Schengen-asioiden työryhmässä (SIS/Sirene), jossa käytiin tärkeitä keskusteluja tavoista, joilla jäsenvaltiot tiedottavat toisilleen kadonneista henkilöistä⁵;
5. TOTEAA JÄLLEEN, että vuoden 2022 aikana otetaan käyttöön ajantasaistettu oikeusperusta Schengenin tietojärjestelmän toiminnalle (**SIS-asetusten uudelleenlaadinta**)⁶, millä vahvistetaan nykyisiä sääntöjä, parannetaan järjestelmää, annetaan lisää kuulutuksia koskevia tietoja ja otetaan käyttöön useita uusia kuulutustyypppejä. Ajantasaistetuilla säännöillä mahdollistetaan muun muassa ennaltaehkäisevät kuulutukset lapsista, jotka ovat vaarassa joutua vanhempiensa sieppaamaksi, ja lapsista tai haavoittuvassa asemassa olevista henkilöistä, joita on estettävä matkustamasta heidän suojelemisekseen;
6. KOROSTAA, että nykyisiä tiedonvaihtojärjestelmiä sisäisen turvallisuuden alalla on parannettava ja että Euroopan komission ilmoitettua **Prümin oikeudellisen kehyksen⁷ saattamisesta ajan tasalle⁸** on tutkittava, voidaanko sitä käyttää tehokkaammin tiedonvaihtoon kadonneista henkilöistä ja tunnistamattomista vainajista;
7. KANNUSTAA käyttämään mahdollisimman laajalti kaikkia saatavilla olevia keinoja ja resursseja tunnistamattomien vainajien henkilöllisyyden selvittämiseksi, riippumatta kuolinsyystä ja -tavasta. Jokaisella on oikeus nimeen, jolla varmistetaan henkilöllisyys, henkilöyden suojeleminen ja ihmisarvo. Ketään ei pitäisi haudata nimettömänä;
8. PAINOTTAA yhteisten poliisipartioiden, -yksiköiden ja -asemien, yhteisten operaatiokeskusten ja yhteisten tutkintatoimien merkitystä, koska niillä edistetään tehokkaasti yleisen järjestyksen säilyttämistä sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa sekä yleisen turvallisuuden varmistamista, mikä on jo mahdollista Prümin oikeudellinen kehyksen kautta, jota ajantasaistetaan operatiivisen yhteistyön osalta. Rajatylittävää poliisiyhteistyötä operatiivisen tason yhteisinä toimina pidetään erittäin tehokkaana keinona etsiä kadonneita henkilöitä, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä;

⁵ 9017/16.

⁶ Asetukset (EU) 2018/1860, 2018/1861 ja 2018/1862.

⁷ Neuvoston päätös 2008/615/YOS ja neuvoston päätös 2008/616/YOS.

⁸ Yhdistetty arvioinnin etenemissuunnitelma / alustava vaikutustenarviointi, viite Ares(2020)4214748 - 11/08/2020.

9. PAINOTTAA komission tiedonantoa **lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta**⁹, jossa kadonneita lapsia pidetään erityisen haavoittuvina ja jossa muistutetaan Euroopan yhteisen kadonneita lapsia koskevan vihjepuhelinnumeron 116 000 merkityksestä;
10. NOSTAA ESIIN komission tiedonannon ihmiskaupan torjuntaa koskevasta EU:n strategiasta¹⁰, jonka mukaan olisi kiinnitettävä erityistä huomiota lapsiuhreihin ja lapsiin, jotka ovat vaarassa joutua ihmiskaupan uhreiksi, ja varmistettava järjestelmällinen kadonneista lapsista ilmoittaminen ja hälytysten antaminen, jotta varhainen tunnistaminen olisi mahdollista, sekä lapsiuhreille räätälöidyt ohjaamisen menettelyt, holhoojien pikainen nimittäminen ja tehokas, maksuton oikeusapu;
11. PANEE MERKILLE Euroopan neuvoston ministerikomitean suositusten¹¹ ja kansallisten säännösten mukaisen kadonneen henkilön määritelmän kadonneiden henkilöiden määrittelyn puitteina;
12. TUNNUSTAA **Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol)** tärkeän roolin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojenvaihdon keskipisteenä sekä sen roolin rajatylittävän poliisiyhteistyön tukemisessa ja koordinoinnissa;
13. TIEDOSTAA **Euroopan unionin lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL)** roolin unionin lainvalvontaviranomaisten koulutuksen kehittämisessä, toteuttamisessa, koordinoinnissa ja tukemisessa;

⁹ 7453/21.

¹⁰ COM(2021) 171 final.

¹¹ Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus CM/Rec(2009)12, ministerikomitea hyväksynyt 9. joulukuuta 2009: Euroopan neuvosto katsoo, että kadonnut henkilö on luonnollinen henkilö, jonka olemassaolo on muuttunut epävarmaksi, koska hän on kadonnut jälkiä jättämättä, eikä ole merkkejä siitä, että hän olisi elossa.

14. KOROSTAA **Kansainvälinen rikospoliisijärjestön (Interpol)** työtä globaalin tiedonvaihdon alustana ja alustana poliisiyhteistyölle kolmansien maiden kanssa, sekä TUNNUSTAA sen tärkeän roolin, työvälineet ja palvelut, joilla parannetaan kadonneihin henkilöihin liittyviä tutkimuksia, joilla on globaali ulottuvuus;
15. TUNNUSTAA **keskitettyjen asiointipisteiden** työn kansainvälisen lainvalvontayhteistyön keskitettynä palvelupisteinä, jolla on kattavin kansallinen toimivalta ja joka pystyy käsittelemään rajatylittävään lainvalvontayhteistyöhön liittyvien mahdollisten pyyntöjen koko kirjon, myös kadonneisiin henkilöihin liittyvät tapaukset, ja PANEE MERKILLE **poliisi- ja tulliyhteistyökeskusten** työn tärkeänä instituutiona, joka hoitaa useita sisäisen turvallisuuden ja lainvalvonnan alan toimintoja ja tehtäviä ja joka on arvokas nopean suoran rajatylittävän yhteistyön paikallinen väline kadonneiden henkilöiden tapauksissa;
16. OTTAA HUOMIOON keskustelut neuvoston **lainvalvontatyöryhmässä ja sen kadonneita henkilöitä käsittelevän poliisiasiantuntijaverkoston (PEN-MP)** havainnon, että Euroopan unionissa katoaa joka vuosi yli 300 000 henkilöä (vuoden 2019 tietojen mukaan), ja näistä yli 100 000 on lapsia ja nuoria. Tietojen mukaan 18 maalla on edelleen yhteensä noin 40 000 ratkaisematonta kadonneiden henkilöiden tapausta rekistereissään. Sen lisäksi 15 maan mukaan Euroopan unionissa on ainakin 15 000 tapausta, joissa vainajaa ei ole tunnistettu;
17. TUKEE ja ROHKAISEE keskusteluja kadonneita henkilöitä käsittelevässä poliisiasiantuntijaverkostossa (PEN-MP) tarpeesta kehittää lähestymistapoja, jotka mahdollistaisivat toimivaltaisten viranomaisten nopeamman ja tehokkaamman toiminnan;
18. KOROSTAA, että osa kadonneista lapsista on myös lapseen kohdistuvan seksuaalisen väkivallan uhreja, vaikka valtaosa lapseen kohdistuvasta seksuaalisesta väkivallasta tapahtuu lapsen lähipiirissä. Tämä tekee heistä vieläkin haavoittuvampia. Tarvitaan lisää ponnisteluja, jotta heidän erityisiä tarpeitaan voidaan paremmin ymmärtää ja ottaa huomioon tällaisia tapauksia käsiteltäessä;

NEUVOSTO

19. KOROSTAA, että on tärkeää panna täytäntöön onnistuneesti ajantasaistettu oikeusperusta Schengenin tietojärjestelmän toiminnalle (SIS-asetusten uudelleenlaadinta) kadonneiden henkilöiden ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden osalta, ja KEHOTTAJAA jäsenvaltioita, EU:n virastoja ja kaikkia muita asiaankuuluvia sidosryhmiä panemaan sen täytäntöön määrääjassa;

JÄSENVALTIOIDEN OSALTA:

20. KEHOTTAJAA jäsenvaltioita, jotka eivät vielä ole niin tehneet, harkitsemaan tarvittaessa ja asianmukaisesti kansalliset resurssit ja organisaatorakenteet huomioiden sellaisen operatiivisen kadonneiden henkilöiden keskusyksikön perustamista, jossa työskentelisi lainvalvontaviranomaisia ja jolla olisi pääsy yhteen yhteiseen kansalliseen tietokantaan, johon on koottu tiedot kadonneista henkilöistä ja tunnistamattomista ihmisen jäännöksistä ja ruumiinosista;
21. KEHOTTAJAA jäsenvaltioita antamaan tukea keskitettyjen palvelupisteiden tehokkaalle toiminnalle (ja korostaa Sirene-toimistojen roolia) ja/tai poliisi- ja tulliyhteistyökeskuksille, kun ne hoitavat tehtäviään ja velvollisuuksiaan, myös kadonneiden henkilöiden tapauksissa;
22. KEHOTTAJAA EMPACT-toimijoita, erityisesti ihmiskaupan ja lapsiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan osalta, ottamaan tarvittaessa PEN-MP:n mukaan, kun suunnitellaan ja toteutetaan sen toimenkuvaan kuuluvia erityistoimia;
23. ROHKAISEE jäsenvaltioita hyödyntämään kaikkia saatavilla olevia Interpolin välineitä ja palveluita, kuten globaalia poliisikuulutusta kadonneista henkilöistä (keltainen kuulutus), jotta ne voisivat tutkia tehokkaasti kadonneiden henkilöiden tapauksia, joilla on globaali ulottuvuus;

KOMISSION OSALTA:

24. PYYTÄÄ komissiota ottamaan enemmän huomioon PEN-MP:n ehdotukset, kun laaditaan uutta lainsäädäntöä kadonneiden henkilöiden alalla. Uusien säädösten valmistelu perustuu hyvin laadituille vaikutustenarvioinneille;
25. PYYTÄÄ komissiota pohtimaan yhteisen eurooppalaisen yhteistyökehyksen laatimista liittyen (myös vapaaehtoisesti) kadonneisiin henkilöihin, kun katoaminen on luonteeltaan huolestuttava;
26. PYYTÄÄ komissiota harkitsemaan sen selvittämistä, voitaisiinko EU:n rahastoista rahoittaa hankkeita, joilla on tarkoitus edistää läheistä yhteistyötä lainvalvontaviranomaisten välillä, jotka tutkivat epäilyttäviä katoamisia ja/tai kadonneiden henkilöiden tapauksia (myös selvittämättömät tapaukset), ja yhteistyötä viranomaisten välillä, jotka ovat vastuussa sellaisten lasten tai haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden suojelemista koskevista päätöksistä, joihin kohdistuu riski (esim. kaappaus, ihmisryöstö, ihmissalakuljetus jne.);

PEN-MP:N OSALTA

27. PYYTÄÄ PEN-MP:tä jatkamaan ponnistelujaan jäsenvaltioiden, Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden ja kolmansien maiden (etenkin Länsi-Balkan) toimivaltaisten viranomaisten sekä EU:n asiaankuuluvien yksiköiden ja globaalien instituutioiden välillä parantaakseen yhteistyötä.
PEN-MP:n tulisi myös harkita yhteistyötä muiden kolmansien maiden (kuten Pohjois-Afrikan maiden) kanssa;

28. PANEE MERKILLE PEN-MP:n suunnitelmat laatia perussääntö, joka olisi selkeä ja täsmällinen kehys ja mahdollistaisi lailliset velvoitteet (mukaan lukien tietosuoja) täyttävän tehokkaan yhteistyön toimivaltaisten yksiköiden ja julkisten elinten välillä, mikä voisi edistää kadonneiden henkilöiden löytämistä nopeasti ja tehokkaasti. Lainvalvontaviranomaisten tulisi säilyttää johtoasema, ja ne voivat pyytää yksityisiä sidosryhmiä tai kansalaisjärjestöjä tarjoamaan tukea;
29. PYYTÄÄ PEN-MP:tä keskustelemaan lisää ja tutkimaan mahdollisuutta luoda eurooppalainen verkkoalusta, jolla poliisiviranomaiset jakaisivat ilmoituksia kadonneista henkilöistä. Olisi varmistettava, että kyseinen alusta ei olisi päällekkäinen nykyisten tiedonvaihtokanavien, kuten Schengenin tietojärjestelmän, Prüm-puitteiden ja Interpolin kanssa, että se ei sisältäisi operatiivisia tietoja ja että siinä varmistettaisiin tietosuojaa koskevien suojatoimien noudattaminen;
30. PYYTÄÄ PEN-MP:tä keskustelemaan sellaisen hyvien käytäntöjen eurooppalaisen oppaan laatimisesta, jossa lueteltaisiin asiaankuuluvat kansalliset aloitteet kadonneiden henkilöiden alalla;

EUROPOLIN OSALTA:

31. PYYTÄÄ Europolia jatkamaan tukeaan sellaisia kadonneita henkilöitä koskeville tutkinnoille, jotka ovat kadoksissa sen toimivaltaan kuuluvan rikoksen seurauksena, ja KEHOTTAU Europolia jatkamaan tukeaan PEN-MP:lle käyttäen Europolin asiantuntijafoorumia (EPE);

CEPOLIN OSALTA:

32. KEHOTTAU CEPOLia harkitsemaan rikoksen seurauksena kadonneiden henkilöiden tapausten sisällyttämistä nykyiseen toimivalikoimaansa aina kun se on mahdollista ja asiaankuuluvaa. Tämä tehtävä tulisi toteuttaa EU:n CEPOLille osoittaman rahoitusosuuden puitteissa ja läheisessä yhteistyössä PEN-MP:n ja muiden asiaankuuluvien, tämän erityisen rikollisuuden alan sidosryhmien kanssa.